

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:

на цілий рік . . . 90 пер.
на пів року . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
на місяць . . . 170 пер.

3. грацією:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Посилкове число по 10 сот.

РУСЛАН

«Варшаві ми, отці і дітям ми живемо, а де російське мило і віра не розлучилася,
бо руси ми серце і віра руска» — З Руславох псалмів М. Шапкенича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5^{1/2} год. поноудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. на Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцевих
в Агенції Соколовського і
пасажі Гавсманна.

Рукониси звертає сильніше
як попереднє застереження.

Рекламації неопечатані
вільні від порту. — Оголо-
шення значайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Lex Apponyi.

(X) На малярській гльобі, котрого керму держать сьогодні провідники «масової політики», діють ся нечувані і невидані в конституційних державах дива. Все, що сі малярські державники роблять, вимірене на цілковите заневолене немалярських народностей в Угорщині, на цілковите їх змаляршене, так щоби і не пахло там духом иншої народности окрім малярської, щоби Угорщина стала однією державою однією ними признаваною «малярської нації». Свого часу писали ми про виданий для Угорщини заходами міністра просвіти гр. Альберта Аппоні-я закон для народних шкіл, котрий обдуманий в цілости для прискорення маляршеня всіх немалярських народностей в Угорщині.

Недавно появили ся виконні розпорядки, котрі найяскравішим способом, не закриваючи смоквиним листом ціли сего закона, поясняють его постанови. На самім вступі висловлено в розпорядках, що шкільний сей закон має національну тенденцію, а се є зовсім тотожне з малярською тенденцією, позаяк Мадяри лише себе уважають т. зв. політичною (значить повноправною) нацією.

Дальше сказано там, що учитель повинен обминати найменшої тїни, якаб виявила недостачу патріотизму (тут очевидно на думці лише малярський). А щоби ніхто не мав найменшого в сій справі сумніву, сказано у виконних розпорядках шкільного закона дальше, що в першій лінії повинно бути обезпечене серед всяких умов панованне малярського духа (сеж уже зовсім виразно і зрозуміло).

В дальших виводах міністер просвіти звертає ся до церковних властей із строгим упісненем, що лише тоді може добре поводити ся нація (очевидно лише малярська на думці) і Церкві, наколи всі горожани переняті почуваннями національної приналежности (то значить, добре буде діяло ся всім, наколи будуть Мадярами) і також Церкві, наколи буде пособляти маляршеню (се вже бачимо наглядно на угорській духовності майже без виїмок).

Відтак звертають ся розпорядки прямо до угорських учителів народних з справдешньою погрозою, що всі учителі будуть перенесені в стан супочинку, котрі не потрапилиб учить по малярськи. Окрім того загрожує ся в розпо-

рядках дисциплінарними карами тим учителям, котрі провинилиб ся супроти національного характеру і національної мови державної (малярської) занедбували науку малярської мови або підбурювали проти якого небудь віроісповідання.

Отсі постанови дають отже необмежену власть міністерству просвіти воювати сим вельми острым оружем проти всіх, котрі в чім небудь не хотіли би бути слухняними орудями маляршеня. Вжеж се дуже легко комусь закинути недостачу малярського духа, патріотизму, занедбання науки державної мови і т. д.

Як звіщають, греко-орієнтальна митрополича консистория в Германштаді (волоска) відбула тайне засідане, щоби обдумати способи проти шкідних постанов сего закона для народних шкіл, вимічених також на змаляршене угорських Волохів. Чи що думають про се також рускі владики в Угорщині, можна на певно сумнівати ся, а руский нарід пропадає в темноті і нужді під кермою тих провідників «масової політики», яка так припадає нашим национ.-демократичним редакторам.

До чого веде робота наших Москалів!

(X) Наші галицькі Погодики ведуть здавен-давня систематичну роботу серед нашої суспільности, відповідно славяно-фільській програмі, котра містить ся в трех словах: «самодержавіє, православіє і народність» (розуміє ся московська). Сю роботу вели они доси обережно і хитро і тим собі у деяких короткозорих польських політиків і дневникарів здобули опінію консерватистів. Але тепер вже проповідують явно єдність з Москалями національну, домагають ся московського університету і гімназій, переминують бурси й інститути «Народного Дому» в московські твердині, а крім того накликують нарід до православія. На се вже звернули бачність і духовні круги і «Нива» подає цікаву статю в сій справі, котру тут наводимо п. з.

«Зловіщі прояви».

В «Ниві» згадувано вже кілька разів про ширенє православія через «Русское Слово». Напрям, про який заговорила ся часопись на цілий голос, новий хіба вже тим, що згадана часопись бере — сказати-б — читача свого за руку і провадить его до здійснення свого ідеалу. Хто

впрочім знає, як рошав недавно «Галичанин» на своїх Владик, сей легко міг відгадати, що в тих кругах, в котрих раз своє зелізо зачало клепати ся, ту працю і дальше буде продовжати ся, без згляду на додатні чи відемні наслідки. Досить, що укривані в закутинах серця бажання сьвітови народили ся.

Дивна лише річ, на кого числило «Р. С.», коли підняло таку акцію. Загално беручи, на нарід не могло числитися. А преці числило. Бсли так, то числило передовсім на тих, котрі емігрували, то знов повертали з Америки до краю. Бо звісно, що православє мало в Америці великий вплив на наших переселенців, з сеї головно причини, що між нашим духовенством завсїгди панувала там незгода і замішанє. Но православна місія не лише там запускала свої корінці в наших переселенцях. Вона сягнула посередно і до нашого краю, бо тим, котрих вже там по часті оброблено, поручувано до роздавання по їх повороті на родину цілі пачки таких брошур як: «Гдѣ иска-ти правду», і «Окружное патріаршее и синодальное посланіє константинопольской церкви».

Є то один з тих сумних фактів, які передовсім у нас так часто лучають ся, що ми завсїгди радше падаємо, чим встаємо. Ту саму судьбу мусить (если так дальше піде, як зачало ся) посісти і та обчислена на вузку думку простолюдина агітація «Р. Слова». Чи в ній бере участь і духовенство з під прапора «Галичанина» і «Р. Слова», не хоче ся припускати. Раз тому, що хто як хто, але духовенство повинно розуміти Божу інституцію Церкви; то знов, те саме духовенство — если правильно думає — мусить призна-ти, що діланє на некористь сеї інституції, котрій вірно служити зобовязало ся присягою, є ломанєм сеї присяги, а що за тим мусить слїдувати, паченєм духа раз на все. І то послїднє є нашим найгіршим нещастєм, бо ми через те фильованє на боки, через ту слабодушну гравітацію до сильніших, завсїгди упадаємо на енергії сили, котра як раз повинна бути спрямована яко невсипуща, уміла праця в нашій суспільности і над самими собою. Лише в сей послїдний спосіб можна по певнім часі дійти до триумфу своєї праці.

Та ми сего — на жаль — до нині еще не спізнали.

Навіть сусїдське пожитє нашого духовенства, поділеного на два національні табори, є шкандальним приміром для народної маси, є убиванєм єї духа, з ко-

трого радють лише ті з помежи нас, що тішать ся до тепер ще дитинячим розумом і не розуміють ані троха духа Євангелія ані життя; а зпоза нас всі ті, котрим горячо залежить над удержанем того сумного стану межи нами як найдовше... аж до соромної нашої заглади. В виду таких фактів, лишає ся нашим потомкам чорна будучність, бо любов наша взаємна жадна, солідарність як би неіснуюча, заохота взаємна в трудах рівнає ся нарузі із всего доброго змаганя. Ми справдішні по природі старі Греки, котрих Плято висміював і витикав їм, що не вирости ніколи в розважного, досвідченого старця.

Серед того всього нам конче потреба би вирушити на поле поєднання, на загальний зїзд*), котрий в житю нашім і в праці нашої становив би зворотну точку, епохальну хвилю, поза котрою розвинуло би ся краще жите і праця.

Заява „кадетів“.

Конституційно-демократична партія випустила свою передвиборчу заяву, яку київська „Рада“ коментує в отсей спосіб:

„Від того, які наслідки дадуть вибори — каже декларация — залежати ме, в якій мірі можна буде провести народні домагання в третій думі. Се не так. Першій думі не можна закинути, що она складала ся не з прихильників народу, що она не бажала працювати на користь народу, що она була нездатна вдоволити народні домагання. Самі кадети сего не скажуть. а про те перша дума нічого корисного для народу не зробила, коли говорити про материяльні, очевидні для всіх, здобутки. Друга дума, хочби і з кадетского погляду, була ще краща за першу: она тільки те й робила, що тримтіла, як би не розгнівати бюрократію і як би найкраще скласти іспит на „рабоспособность“. Всеж таки, й друга дума не змогла здійснити народних домагань. Значить, діло не тільки в тому, який буде склад третьої думи, а ще в чомусь иншому. Се „щось инше“ зве ся по російськи „реальнимъ соотношеніемъ силъ“, а по нашому, по простому, се буде: „хто дужчий, того й верх“. Таким чином, твердження кадетської декларациі, що здійснене народних домагань залежить тільки від того чи иншого особистого складу думи, треба вважати безпідставним.

Ми зовсім не хочемо сим сказати, що для нас не має значіння особистий склад думи й що для нас однаково, чи пройнуть до неї чорносотенці, чи прихильники народних інтересів. Навпаки ми гаразд знаємо, що чим більше буде представників опозиції в третій думі, тим більшу ролю они відиграють, хоч би вже тим, що „опираючись на спочування на-

роду, они зможуть використувати своє перебуванє в думі, щоб серйозною критикою законопроектів виявити їхню нездатність для народа“ — як каже в однім місци декларация. Але ми не поділяємо тих надій, якими пронята кадетська декларация, й кажемо: „дбайте, вживайте всіх заходів, щоб до третьої думи пройшло яко мога більше представників опозиції, але не покладайте на них занадто багато надій, бо чим більшими будуть тепер надії, тим більшим буде потім зневірє“.

„Як що, подвоївши зусилля, пощастить провести оборонців народних інтересів — читаємо в другім місци декларациі, коли навіть виборці, на яких бюрократія покладала останні надії, спочувати муть народній справі, то стане очевидно, що у прихильників старого ладу нема підпори ні в одній впливовій класі. Тоді бюрократія не зможе не вдовольнити домагань країни... Яка наївність і незнанє дійсного життя! Скількиб не напружували свої сили представники організації, они не зможуть зробити неможливого. На перешкодї їм стане новий виборчий закон, який у всіх губерніях дав великим земельним власникам 50—60 проц. всіх голосів. А за кого подавати муть свої голоси представники „первенствующаго сословія“, — про се добре свідчать останні земські зїзди та вибори гласних до земських управ. Щож до того, що бюрократія злякалась би третьої опозиційної думи та негайно вдовольнилаб народні домагання, — про се, після гіркого досвіду з двома першими думами, смішно й балакати.

Таким чином, кадетська передвиборча декларация свідчить про те, що самі представники сеї партії не розуміють сучасного становища російського громадянства і подають єму такі надії, яких справдити не можуть.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Симеона; римо-кат.: Воздвиж. Ч. Хр. — В неділю: руско-кат.: Маманта; римо-кат.: Нікодема. — В понеділок: руско-кат.: Антима; римо-кат.: Людмили дів.

— **В Чижикові к. Львова** відбули ся дня 8. с. м. загальні збори Читальні „Просвіти, на які прибув зі Львова п. Величковський і в двогодинній сердечній та жаркій промові так заохотив селян до читальні, що в її члени вписало ся поверх 60 членів. Іменем присутніх подякував делегатови за красну бесіду місцевий парох о. Пясецький.

— **Поділ шкільних округів між краєвих інспекторів.** З приводу новоутвореної шостої посади краєвого інспектора народних шкіл в Галичині міністер просвіти поділив Галичину на отсі округи: I і II інспекційні округи утворені в зах. Галичині належать до краєвих шк. інспекторів Меч. Залеского і Томи Токарекого. Третій округ кр. шк. інспектора Вол. Барановського обнімає шкільні округи: Березів, Ланьцут, Переворск, Ярослав, Перемишль, Добромиль, Ліско, Сянок, Цішанів, Яворів, Мостиска, Городок, Рудки і учительську муж. семінарію у Львові і женську в Яворові. Четвертий округ інспектора шкільного краєвого, Івана Матієва обнімає: Самбір, Старий Самбір, Турку, Дрогобич, Стрий, Жидачів, Долину, Калущ, Станиславів, Богородчани, Надвірну, Коломию, Печеніжин, Косів, учит. семінарію муж. в Самборі і Станиславові, та приватні семінарії учительські жен. у Львові Зофії Стишалоускої, Оль. Філіппі і Ан. Рихновської. Пятій округ інспекційний інспектора шкільного краєвого, Антона Медарда Кавецкого, обнімає шкільні округи: Рава, Сокаль, Камінка, Броди, Зборів, Золочів, Жовква, Львів міський і заміський, Бібрка, Перемишляни, Рогатин, Бережани, семінарію учит. муж. в Сокалі і жен. у Львові, та приватні семінарії учительські жен. в Сокалі, Бродах і Бережанах. Шестий округ інспекційний інспектора шкільного краєвого, д-ра Альфреда Янера, обнімає шкільні округи: Тернопіль, Збараж, Скалат, Гусятин, Тереховая, Підгайці, Бучач, Чортків, Борщів, Заліщики, Городенка, Снятин, Товмач, семінарію учит. муж. в Тернополі і Заліщиках, та приватну семінарію учит. женську в Тернополі і приватну семінарію учит. женську руского Товариства педагогічного у Львові.

— **Самостійна губернія холмска.** Російське міністерство внутрішніх справ виробило вже остаточний законопроект про відокремленє Холмщини від Польщі, зробивши з неї самостійну губернію. В склад сеї нової губернії вйдуть повіти: більський, частина константинівського, радийський, влодавський, сідлецької губернії й потім грубешівський і частина любартівського, холмський, красноставський, замостський, товмачівський і білгорайський люблинської губернії. Вся Холмщина буде поділена на 6 повітів. Людність сеї нової країни доходить до 758.000 душ. Підлягати ме вона київському, подільському й волинському генерал-губернаторови, а що до воєнного становища — варшавському військовому округови.

— **Нові 20-коронові банкноти.** Будапештські часописи доносять, що австро-угорський банк має небагом вигофати дотеперішні 20-коронові банкноти рожевої краски і заступити їх новими иншої краски. До сего спонукує банк велике число фальшивих банкнотів пущених в курс. Справа видання нових банкнотів мала поступити так далеко, що они появлять ся вже за кілька місяців.

— **„Собрание общества Качковского“** відбувало ся вчєра в Тернополі — як звідтам доносять — під охороною багнетів. Кордон жандармів і поліціянтів окружив кацапів, аби не допустити до розбитя зборів українськими академіками. Кілько зібрало ся кацапів, се поки що годі перевірити. „Галічанін“ начислив їх через побільшаюче скло кругло 5 тисяч, бо що би то були за збори кацапів, де не було бодай 5 тисяч по такій шаленій агітації. Кореспондент Slow-a polsk-ого, яке вельми интересує ся рухом своїх приятелів, начислив всего тисячу учасників зборів. Дальше доносить Sl. p., що головою зборів вибрано коломийського амбасадора д-ра Дудикевича. Коли почав промовляти атец Курдидик з Черниховець і сказав, „що душа руска а російська така сама“ (хитрець! ось від чого зачав!), зірвала ся буря зі сторони кількадесятых укр. академиків, а в гору піднесли ся кацапські буки. Здавало ся, що кінець зборам, бо настала метушня і крики, що слова не було чути і комісар мав збори розв'язати. До того ще почало літати каміне в сторону укр. академиків і противно. Мимо того зборів не розв'язано, лише спроваджено більше жандармів, котрі обступили місце зборів. При дальших провокуючих промовах кацапів зривали ся що хвиля крики протесту укр. академиків аж до кінця зборів (до 5. год.) На зборах взивано до заложеня окремого тов-а асекураційного, жадано московських шкіл народних, середних і університету. На кінець відспівано кацапський гимн: „Мир вам братя“ на довершенє пануючого на „собрании“ мира. З Росії приїхало на збори велике число кацапів-попів і світських Москалів.

— **Протижидівські розрухи в Одесі.** В перших днях сего місяця заалармували жидівські

*) Такий загальний зїзд міг би, відповідно підготовлений, довести до якогось реального і хосенного вислідку. Однак справедливо замітив инший дописуватель „Ниви“: організація коначна всіх священиків-Русинів, чи они старі Русини, чи угодовці, чи націонал-демократи — однак ніколи з священиками-Москалями. — *Ред. Русл.*

часописи весь світ про різню Жидів в Одесі, а по кількох днях донесено про різню Жидів в Кишиневі, але другу вість сейчас здементовано. Про розрухи в Одесі доносять ось що: Дня 31. серпня в петропавловській частці вибухла бомба, яку знайдено в Щепному перевулкові, при чому убито експерта поручника Казарова, письменника Вельміна та городового і декілька городових поранено. Тогож дня на Міщанській улиці злочинці убили городового Жедицького та Чернишова і тяжко поранили околочного надзирателя Любинського. Сі обставини, в зв'язку з убийством на Кавказі колишнього тимчасового генерал-губернатора генерала Карангозова, викликали велике зворушення серед російської людності Одеси; се зворушення вплинуло на цілому ряді насильств, головним чином, проти євреїв. Тогож таки дня у вечір в пестриці убито одного єврея і трох поранено. Дня 1. вересня в різних частинах міста були сутички, при чому в перестрілці поранено дев'ять осіб, з яких одна померла, і крім того 17 осіб дістало колоті рани, а 9 осіб побито. Дня 2. вересня дві особи пострілено, а дев'ять побито. 3. вересня побито двоє. 4. вересня при нападі узброєних анархістів на поліцію та групу членів «союзу рускаго народа» побито одного і один дістав стріляну рану; затриманих при с'їм єврея Фейгермана та Баранова віддано під суд; 5. вересня побито трох; 6. вересня затримано з бровнігом в руках ученика торговельної школи Цесарського, який стріляв в «союзника» Зачесочного, що саме йшов з окружного суду, де він свідчив в справі євреїв. Він уже раніше дістав анонімні погрожування за свої посвідчення. На другий день в Одесі пограбовано артільщика заводу Гена, при чому злочинці кинули бомбу в погоні; бомба вибухла і поранила хлопчика 13 років. Щоб перервати сей бешкет, місцева адміністрація ужила енергійних заходів. Уже зранку 1. вересня в городі по участках покликано військо і вислано патрулі, які збільшувалися, коли збільшувалася метушня, а при похоронах убитих жертв посилено додаткові козацькі розізди. 4. вересня, коли йшла церковна процесія в пам'ять заснування міста, військовий наряд збільшено на дві сотні козаків та дві роти піхоти; крім того опубліковано відозву до місцевої людності; відозва закликала до порядку. Нарешті, місцеві газети «Новое Обозр'єніє» та «За царя и родину» адміністративно покарано за те, що в них видруковано статті, що підбурюють одну частину людності проти другої. За всі ці дії затримано 22 особи, членів «союзу рускаго народа» та анар-

хістів; але є відомості, що деякі затримані називали себе «союзниками», хоч вони зовсім не належать до «союзу рускаго народа». Тепер в городі цілком спокійно. Торговля не припинялась. Дякуючи ужитим заходам, при постійній допомозі війська, можливий погром удалося попередити.

— Війна понад землею. Війскові круги звернули бачну увагу на дві справи: яку роллю відіграють в будучій війні підморські човни і яке значіння будуть мати у війні воздушні кораблі? Кожда з великих держав працює в тайні над удіпшенням тих двох середників комунікації. Справою воздушних кораблів, як баллонів і машин до літання, займалася дня 7. с. м. також гагска мірова конференція, оскільки вільно би їх уживати на війні. Бельгія поставила внесення, аби відновлено умову з 1899. р., на основі якої не вільно метати вибухових матерій з баллонів на землю, однак спротивилися сему німецькі делегати. То саме сталося з внесенням Італії, аби не вільно було нападати з воздуха на безоборонні міста і села. Противилися сему Франція і Німеччина. Чому? Тому, що обі ті держави мають вже баллони до кермованя і думають ними доказувати чудеса на війні. Тимчасом інші спеціалісти є тої гадки, що воздушні баллони і машини не відіграють на війні такої великої ролі, яку приписують їм Франція і Німеччина. В нинішніх часах куля з гармати летить 5 до 6 тисяч метрів в гору, се є, 5 до 6 кілометрів. Баллон, що появи́в би над чужою армією, не крутив би ся довго по воздухах, бо взятий в хрестний вогонь гармат мусів би розлетіти ся на шматки. По друге скорість баллона з кермою не є велика. Проти вітру може плисти зі скорістю 20 клм. на годину а за вітром найвище 50 клм. До того ще баллон може взяти з собою найбільше на три години бензини, отже не може запускати ся далеко в чужу державу. Небезпечним став би ся баллон тоді, якби міг летіти з більшою скорістю і забирати зі собою більший запас бензини. Удїпшене в тім напрямі не виключене, бо на се вказує дотеперішній поступ в воздухоплаванні. Коли в 1884. р. мотор з силою одного коня важив 60 клгр. і розвивав скорість 5 до 6 метрів в секунді, то нині важить лише 2 клгр. а досягає скорість 10 до 12 метрів. Нема чого лякати ся також машин до літання, над яких удіпшенням працює Віденець, Вільгельм Крес і Американці братя Врігт. Послідні два перебувають тепер в Європі: один в Парижі а другий в Петербурзі. і на кошті тих держав працюють над винайденем машини до літання.

— Новий університетський статут в Росії. «Нов. Вр.» сповіщає, що новий статут для університетів тепер у останнє виробляється в міністерстві просвіти, а 1-го надоліста внесений буде міністром просвіти до державної думи. Зміни в статуті торкаються ся тільки технічного боку університетської адміністрації. Всі посади та інституції, які тепер є, оставлено і на далі. Є проєкт завести ще особливу посаду куратора університету, яка давніше була, але її скасовано. Ще не в'яснено, кого саме призначати меть ся на кураторів: чи вчених, чи чиновників, чи кого иншого; так саме незвісно, які відносини мати меть ся куратори до ректорів. Кураторів мають завести на те, щоб університети зовсім не підлягали інспекторам шкільних округів. Найвищим начальством над університетом, після куратора, буде міністер просвіти. Окрім ради професорів та уряду професорського проєкт радить установити ще одно заведення, для якого поки що не прибрано иншої назви, крім «сената». Членів «сената» вибирати меть самі професори з серед себе. Факультети будуть зовсім самостійні в своїх наукових справах. Ніяких змін факультетського життя не зроблять. В проєкті будуть особливі правила про догляд над студентами.

Оповідки.

— Репертуар руского театру в Яворові. На місці рілничко-промислової вистави. Початок 7½ вечером. Білети продає раніше торговля «Просвіти» і торговля п. Куроля.

В суботу дня 14. вересня «Барон Цяганів» оперета в 3 діях Штрауса. Гостинний виступ п. Ф. Лопатинської, співачки львівського театру.

В неділю дня 15. вересня «Запорожець за Дунаєм», народна оперета в 3 діях Артемовського. Закінчать «Вечерниці», музичний твір Ніщинського.

— Тов-о «Кружок українських дівчат» в Коломиї уряджує дня 21. с. м. в салі «Народного Дому» вечерниці з танцями. Стрій віззовий. Вступ від особи 2 К. Початок точно о год. 9. Буфет у власнім заряді.

— 3 залізниць. З днем 1. жовтня с. р. застановляється курс возів І і II класи при поїздах ч. 18/712 на шляху Львів-Дембиця через Переворск і ч. 13/3457 на шляху Львів-Копичинці через Тернопіль.

Матеріали до історії зносин Галичан з Буковинцями.

Ч. 57.

Лист Олекс. Барвінського до Із. Воробкевича, з 26. серпня 1867.

Шляхтинці 26. л. Серпня 1867.

(Дальше).

Тої засади ми держимося и при поступованю нашімъ зъ Дідицькими, Головацькими, Боянами, Словами et contr., однакжъ коли нарушають вони нашу честь и славу, тоді оборонитися треба. Вони насъ окричуютъ, що ми тримаємо зъ Ляхами, зъ закалою Славянщини, и пр. — Нині або завтра зъ 14 Нр. Правди дістанешъ брошуру «Отвѣтъ Бояну Стебельскому на ёго письмо до Куліша», написану по московски черезъ бувшого редактора «Основи» Білозерського.

Най вони роблять зъ нами, що хотять, то таки «правда и въ морі не втоне, и въ огні не згорить».

До Дідицького напиши, щобъ Тобі приславъ до поправки сі поезіи Твої, що хоче печатати.

Напиши мені, чи діставъ Ти зі Львова

Номиса приповідки. III-ий и IV-ий випускъ Словазя Партицького печатається и я Тобі незабуду прислати, якъ вийде з печатні.

Осипъ бувъ слабій на зуби черезъ 10 день, й нічого не мігъ для Тебе написати. Вчора закінчивъ той біль вирванемъ зуба, тому допіро відъ нині за 10 день Тобі свої уваги пришло.

Незабаромъ напишу щось більше, а теперъ прощай и не слабуј.

Напиши хоть кілька слів, чись здоровъ.

Цілуємо Тебе всі сердешно.

Твій щирій братъ

Олекса.

Ч. 58.

Лист Осипа Барвінського до Із. Воробкевича, писаний 28. VIII. 1867.

Друже мій щирій,

Брате незабутній!

Вижидаю — сподіваюсь що день, що година Твого листу, Друже мій єдиний, що дня посилаю на пошту, а тутъ усе одно — усе нема ніякого листу. Мабуть забувъ мій Приятель на мене, подумаю — и схаменуся... и инша думка налітає: чи, не дай Боже, не занедужавъ або може й ёго любая жона, або й діточки?... Господи, думаю, да будетъ воля Твоя!

яко на небі такъ и на землі! Всяково буває на світі — та нічого безъ Ёго святої волі. А може, подумаю зновъ, листи наші неподходили? А може й подходили, такъ чимъ изъобидився тай тому нічого не пише до насъ? Друже мій єдиний, прости, коли таке що подибавъ у нашихъ листахъ, припиши се нашому молодому горячому віку, припиши се нашій вітвертості, а не гнівайся! А може Ти вижидаєшъ моєї обіцянки, що обіцявъ за 10 день прислати, такъ чей вже въ трое тільки часу минуло, а відъ мене ні звістки нема. Чому я такъ опізнився зъ моєю обіцяною, то ось послухай, Друже щирій, коли ласка, прочитай и побачишъ, що инакше бути не могло.

На першого серпня прихавъ я вже до Шляхтинця и заледви що розглянувся та ще давно обіцяне діло розпочати змігъ, ажъ відъ Тебе листъ. Читаю, а Ти мене посуджавишъ за «poloniю». Розкрилось мені серце и подумавъ: за моє жито ще мене бито. Не мігъ я мого жалю въ собі придушити, виливавъ ёго на папері и післявъ Тобі въ листі те, що серце моє чуло. (Може я тебе у тімъ листі зъобидивъ чимъ небудь, Друже мій щирій, прости мені молодому).

(Дальше буде).

Наука, штука, література.

Hruschewskyj Michael, Geschichte des ukrainischen (ruthenischen) Volkes. I. Bd. 8°. XVIII und 754 S. Leipzig, Teubner 1906.

(Дальше).

В передмові заповідає автор, що він із певних причин, очевидно звисних тільки йому, буде писати консеквентно: „Dnpr, Dnistr, Kijew“ і т. д. Для чого — сего референт не міг діяти. Лише при імені „Kiew“ поясняє він: форму „Kiew“ треба читати „Kiw“ („sie würde dem slavischen Kiw entsprechen“). Автор не повинен одначе сего лякати ся. Від соток літ пишуть в німецькій літературі ті імена так: „Kiew, Dniepr, Dniestr“ і ті форми здобули собі в Німеччині горожанське право, а німецька публіка має право домагати ся, щоб їй подавати німецьку книжку із таким способом писання, до якого она навикла. Мамоходом кажучи, форми „Dnpr“ і „Dnistr“ фальшиві також із славянського становища (коли видавці не хотіли мати форм „Dniepr“, „Dniestr“, пригадуючих польські, так чомуж не дали оригінальних руських форм „Dnipro, Dniester“? — Ред. Рус.). Як впрочім мало управненими були видавці до такої реформи, показує їх знання німецької мови!

Дальше впроваджують видавці замість загально званого й уживаного слова „Chronik“ російське слово, притім в формі неможливій для Европейця, а відповідній лише для старославянської граматики, іменню: „ro-věsti“. Таксамо замість „Russland — Rusj“, а до того ще раз з родівником „die“, другий раз „das“, ба навіть на одній і тій самій сторінці (397): „die und das Rusj“!

Немило вражає читача також незвичайно часте уживане чужих слів, ба навіть там, де на се є зовсім відповідні німецькі вислови. Але читач ще більше оstownіє, коли зауважить, що ті чужі слова ужито часто в зовсім невідповіднім значінню, н. пр. слово „Migration“, яке часто приходить також там, де оно означає „Immigration“ або „Emigration“ (ст. 17, 45, 92). Слово „Kolonisation“ ужито також для часів народних вандрівок; отже говорить автор про „thrakische, skythische Kolonisation“. Дальше говорить він про „kolonisations-rische Fluktuationen, Perturbationen, Symptome der Kolonisation, Drangsaliirung der Untervorleben Campagne, Paraphrase des Vertrages“ ітд. На ст. 44 маємо вислів: „Gold mit Steinen incrustirt“ зам. „besetzt“, бо інкрустація се зовсім що иншого. Рівнож невірно уживає він слово „Episode“ (ст. 177, 181), „speziell, unneuell“ і т. п. Ба, оно виглядає навіть комічно, коли він оповідає (ст. 184), „Narges habe einen Barbaren arretirt“, або на ст. 406, що Хозаря „kein Polizeistaat war“. А коли читає, що „Kyj“ (основатель Кієва) ein Kondottiere, ein Anführer der Bande, von den Drewlanen gemietet wird, то здає ся хвилю, що читаємо „einen modernen Räuberroman“. Взагалі він сипле чужими і німецькими словами тільки так собі, бо в добір слів не є він зовсім перебірчивий, очевидно, ки він при тім нічого не думає, бодай нічого злого. І так каже він н. пр. на ст. 369: „Die Dorfältesten“ — „starcy“, яких зове „Greise“, — „sing gleichbedeutend mit Atamanen und Schultheissen“. Тимчасом „starcy“ є зовсім що иншого, а що иншого „Greise“, що иншого „Atamanen“, а також „Schultheisse“. Подібне вражіння робить отсе місце (ст. 469), „Swiatoslaw (сеї 969 в.) war ein „Vollblut-Zaporoge“! Одним словом, рідко тут коли своїть яка назва або слово на властивім місці, а діло в тій формі, в якій появило ся, є просто „ungeniessbar“! Сей закид дотикає не лише перекладу, але й вчасті також руського оригіналу.

(Така думка проф. Мильковича про руський оригінал історії проф. Грушевського, не відокремлена. От який знавець нашої мови, як Іван Нечуй-Левицький так пише в своїй статі „Сьогочасна часописна мова на Україні“. Україна, Київ 1907 р. за січень, ст. 6: „Мова проф. Груш. таксамо стала підходя під книжню галицьку мову, а не під українську народню. При виданні „Історії України“ доконче треба змінити і галицькі старі форми мови, і деякі етимологічні форми і подекуди синтактику, бо на Україні широка публіка не спроможеть ся її читати“. З тих самих слів, каже Лев. і „Зайиск наукового товариства імені Шевченка (яких редактором є проф. Груш.) — на Україні ніхто не читає (та й не читатиме), окрім хіба вчених“. Для проби наведемо тут і т. „Іст. Укр. Рус.“ кілька прикладів чужих слів, якими кожда сторона просто засмічена: „міграція, сервізно, бассейн, акуратні діючі, коляр, бухт, античний, центр, солідарність,

спеціальний, фатум (2-гий відм. фатума), конкретний, контінгент, сфера, фактория, циратство, кампанія, регентка, регентство, перспектива, еволюція, інтензивний, деталі, ілюзоричний, інерція, вієтизм, ремінісценція, консолідаційний“, або знов „людовець (в 2-гій випр. вже ледівець)“, чворокутник, повоз, уль (в 2-гій вид. улій), пам'ятка (в значінню пам'ятник, а сеж дві зовсім інші назви як німецьке Anderken і Denkmal, польське pomnik і pamiątka, джерела побіж жерела)“. А от кілька стилістичних цвіток: „ловив ся й споживав ся ріжний аляр; риба вилилась і сушилась; уживалась часом і ціла інкура; сей казан, очевидно, ставивсь серед огнища й обкладавсь багатем; найбільш поважав ся біг-опікур; кусники вареного мяса кидались; нема більшого похвалання, як убитим чоловіком; ті звістки писались“ і т. д. і т. д. Чи се все має бути доказом „українізації мови“ (правильно повинно бути „українічене“ до якої зміряє й про яку розписувався широко останніми часами проф. Грушевський? Ми обмежились, як і проф. Милькович, тільки малим числом прикладів, а поправді, на основі руського видання історії проф. Груш. можна списати цілий „Fremdwörterbuch“. — Ред. Рус.)

(Дальше буде).

Посмертні оповістки.

— Іван Майхрович, емер управитель школи в Болехові, упокоїв ся дня 8. с. м. В. с. н.!

— О. Антін Михалевич, гр.-кат. священник і бувший рахунковий урядник міністерства фінансів, упокоїв ся у Відні в 42. р. життя. Покійник був перед 10 літами якийсь час в Парані. В. с. н.!

Телеграми

з дня 13. вересня 1907.

Будапешт. Дневники доносять, що справа австро-угоди доходить до успішного кінця. Угорські міністри мають так довго остати у Відні, як довго буде потреба, аби угодові на ради покінчити.

Відень. Вчора була у президента міністрів бар. Бека депутація парламентарного соц.-демокр. союзу в справі загального права голосованя до соймів. Бар. Бек прийняв депутацію прихильно і заявив, що виборча реформа соймова так само его обходить як і послів, однак не може опирати ся на тих самих основах що парламентарна, бо парламент є тілом політичним, а сойми такими тілами вповні не є.

Коросно. Вчора вечером на стації Коросно зударив ся особовий поїзд з товаровим. Машина одного поїзду і три вози поторочили ся.

Петербург. Царський яхт „Штандар“ осів на підводних скалах коло Гангоє. Царська родина пересіла ся на корабель „Азія“, а тимчасом роблять заходи около висвободження „Штандара“ з поміж скал. Яхт має дно в кількох місцях подірване.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 12. вересня: Андр. Лукашевич з Домброви, о. Андр. Деканський з Шнирова, о. Лев Чемеринський з Пітрич, М. Повх з Золочева, о. Юл. Дуткевич з Дубя, Ів. Яворський з Могильниць, Вол. Ярема з Перемішля, о. Йос. Охримович з Велдіжа, о. Йос. Цегельський з Голоскович, о. Андр. Гриб з Берлина, о. Ст. Городецький з Вербиловець, о. Лев Сівинський з Рожнева, Ів. Копах з Борщова, о. Кон. Лагола з Жабя, о. Евст. Качмарський з Славска, о. Дуркот з Сулятич, Зофія Шараневич з Настасова.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 1. до 15. вересня 1907.

Щоденно о год. 8. вечер представлено.

В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людника ч. 5.

Кураційний і столовий вихограг

найкрасної шляхотної якості, щоденно св'ятий з лози, franco 1 злр. 75 кр. Природне вино І з 1902 р. червоне або біле 4½ літра franco 2 злр. П'яльничий мід'яний як хрусталь 5 клгр. бляшанка 3 злр. 50 кр.

L. Altneu, Versecz 4, Ungarn.

(7—10)

Всілякі КУПОНИ

вильосовні цінні папери

виплачує без потручення провизи або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломий	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любін	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50H
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10H
Брухович	7:10	12:40	1:43H	4:50	8:20
Брухович	10:05H	—	3:25	5:30	9:35H
Вимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	вночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломий	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:23	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любін	6:00	9:05	2:10H	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35H
Янова	6:58	9:15	1:35H	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05H	12:41H	3:45	7:10	11:35H
Вимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Г.